

Катерина (стислий переказ)

Тарас Шевченко

Персонажі поеми:

Катерина — сільська дівчина, головна героїня твору;

Іван — москаль, коханий Катерини.

Поема починається застереженням автора: "Кохайтесь чорноброві, та не з москалями" (москалі - солдати російської армії), адже потім москаль поїде геть, а покинута ним дівчина лишиться сама, збездічана.

Катерина, головна героїня поеми, не послухала людей, покохала москаля Івана усім серцем. Вони зустрічались у саду, там дівчина часто і ночувала: "Не дві ночі карі очі / Любо цілувала, / Поки слава на все село / Недобрая стала". Скоро Іван пішов в похід в Туреччину. Від'їжджаючи, він обіцяв, що повернеться і забере Катерину з собою та одружиться з нею.

Дівчина дуже сумувала за коханим і чекала на нього, не зважаючи на осуд людей.

Через півроку вона народила сина, якого назвала Іваном. Цим вона зганьбила себе і своїх батьків. Усі в селі засуджували та насміхались над нею. Лише вночі вона виходила в садочок гуляти з малим. Усе там нагадувало їй про втрачене щастя. Москалі повернулись з походу іншим шляхом. Глузування не припинялись.

Врешті мати і батько Катерини, вигнали її з дому "шукати свого Івана в Московщині". Дівчина благає батьків пробачити її і взяти хоча б дитину, але марно.

Плачучи, Катерина полишає рідне село і йде до Московщини шукати батька своєї дитини. По дорозі вона змушена просити милостиню, щоб якось годувати дитину. Дорога довга і тяжка. Автор Дуже співчутливо ставиться до нещасливої долі, що спіткала Катерину та інших, в такій же ситуації. Він засуджує безжальних людей, які ненавидять і зневажають покриток. Одночасно він ще раз просить дівчат не повторювати помилку Катерини, щоб не побиватись, як вона.

По дорозі Катерину зустрічають Москалі і глумляться над жінкою. Вона розуміє, що її синочка чекатиме нещаслива доля: люди не пожаліють його, а називатимуть байстрам.

Нарешті Катерині щастить таки зустріти москалів, серед яких вона впізнає свого Івана. Вона схопилась за його стремена, але він зрікся своєї Катрусі, зробивши вигляд, що не впізнає її. Сказав лише: "Возьміте прочь безумную!" Катерина благала взяти хоча б сина, але він поїхав і вона так і не встигла показати Іванові дитину. Вражена такою жорстокістю, вона поклала сина на шлях, а сама побігла до ополонки і втопилася.

В кінці поеми ми знову зустрічаємо сина Катерини. Минуло декілька років і тепер він поводить сліпого кобзаря. Кобзар співає псалми і перехожі подають їм милостиню.

Шляхом їхала карета, запряжена шестіркою коней. В кареті була багата пані, яка подала Іванові гроші. Пан лише відвернувся - то був москаль, який впізнав свого сина.

Карета поїхала далі, а жебраки пішли понад шляхом.